

Charakteristika a výsledky vedeckého projektu „Pavol v kontexte judaizmu – nové perspektívy na Pavla“ (VEGA 1/0103/18),

Medzinárodný výskum Pavlovej zvesti v kontexte judaizmu obdobia druhého chrámu v posledných štyroch desaťročiach preukazuje, že tradičné chápanie Pavla ako „konvertitu“ z judaizmu na kresťanstvo je v celej histórii kresťanstva najväčším podnetom pre vytváranie chybných a často nebezpečných stereotypov vo vzťahu k judaizmu. Táto skutočnosť sa pre riešiteľský kolektív vyššie uvedeného výskumného projektu stala zásadným motivačným faktorom prezentovať v rámci slovenského akademického prostredia v oblasti biblickej teológie aktuálny stav a výsledky medzinárodného výskumu Pavlovej zvesti a teológie v historickom kontexte judaizmu obdobia druhého chrámu, a vlastnými príspevkami na ne nadviazať.

Už v roku 2018, to znamená v prvom roku riešenia projektu, sme mali príležitosť osobne predstaviť obsah a stavené ciele projektu v Aténach, na výročnej konferencii spoločnosti Studiorum Novi Testamenti Societas, v rámci členstva v tejto významnej spoločnosti. Projekt ako taký, jeho štruktúra a stanovené ciele zaujali prítomných bádateľov, ktorí následne vyjadrili záujem participovať a podporiť projekt, vrátane možnosti publikovať jeho čiastkové výsledky v medzinárodnom prostredí, čo sa nám aj podarilo. Dôkazom toho sú predovšetkým dve hlavné publikácie projektu, publikované v renomovanom zahraničnom vydavateľstve Rowman & Littlefield (Lexington Books/Fortress Academic). Sme patrične hrdí a vďační zvlášť profesorovi Neilovi Elliottovi za jeho podporu, pomoc a cenné rady počas celého obdobia trvania tohto projektu, ako aj redakcii vydavateľstva Lexington Books/Fortress Academic za možnosť publikovať dve kľúčové publikácie tohto projektu práve v tomto významnom vydavateľstve. Obe publikácie prezentujú výsledky výskumu, ktorému sa riešiteľský tím a skupina pozvaných odborníkov venovali v rámci dvoch vedeckých konferencií:

- 1) The Message of Paul the Apostle within Second Temple Judaism. Konferencia bola zameraná na kľúčové otázky a témy výskumu judaizmu obdobia druhého chrámu a Pavlovej zvesti a teológie, ako pevnej súčasť tohto obdobia.
 - 2) Paul's Message and Jewish Eschatological Notions Concerning Israel's Role Towards the Nations. Táto konferencia skúmala Pavlovu zvesť v kontexte súdobých židovských koncepcií a predstáv o eschatologickej úlohe Izraela vo vzťahu k nežidovským národom.
- Pridanou hodnotou výskumného projektu, vrátane samotných publikácií je práve účasť medzinárodne rešpektovaných zahraničných odborníkov, ako aj nemonolitický prístup jednotlivých bádateľov k danej problematike. Všetky prezentované a publikované príspevky zamerané na vyššie uvedené témy a otázky s nimi spojené, ako súčasť pokračujúceho výskumu judaizmu obdobia druhého chrámu a Pavlovej zvesti a teológie, preukazujú nevyhnutnosť zmeny v prístupe k Pavlovi, vrátane potreby analyzovať a interpretovať jeho zvesť a teológiu v historickom kontexte, s osobitným dôrazom na jednotlivé nuansy a komplexity kultúrno-spoločenskej dynamiky života v grécko-rímskom svete prvého storočia post, bez neskorších predsudkov zakorenených v ideológiách a tradičných interpretáciách jednotlivých cirkevných tradíciách.

Záverčnou publikáciou projektu je monografia, ktorej zámerom a cieľom je v prvom rade predstaviť aktuálny stav medzinárodného pavlinistického výskumu, ktorý zohľadňuje historický kontext Pavlovej misie a zvesti, a pokladá ho za úplne zásadný a kľúčový pre jej adekvátne a správne pochopenie. Súčasne týmto spôsobom prezentujeme súhrn najdôležitejších poznatkov v oblasti výskumu Pavlovej zvesti a teológie v ich historickom kontexte, priamo vo vzťahu k najdôležitejšiemu listu v celom korpuse Pavlových autentických listov, ktorým je práve List Rimanom. Dôvodom tohto metodického kroku je skutočnosť, že práve tento list je kľúčový pre porozumenie vývoja Pavlovho teologického

myslenia a tým aj sebapochopenia vlastnej, to znamená židovskej identity, ako aj jeho povolania stať sa apoštolom *národov* (vo význame nežidovských, gr. *ethnē*), nie však zanechaním židovskej tradície, ale naopak, reflexiou a následnou teologickou interpretáciou evanjelia – Božieho konania v Ježišovi Kristovi vo vzťahu k povolaniu Izraela v dejinách spásy. Na základe uvedeného možno konštatovať, že výsledky získané za celú dobu riešenia projektu riešiteľským kolektívom a participujúcou skupinou pozvaných popredných, medzinárodne rešpektovaných bádateľov v oblasti výskumu Pavlovej zvesti a teológie v historickom kontexte overili a preukázali relevantnosť a význam kľúčových hypotéz súčasnej platformy pokračujúceho pavlinistického výskumu v kontexte judaizmu obdobia druhého chrámu (Paul within Judaism). Súčasne preukázali aj potrebu a nevyhnutnosť pokračovať v hľadaní nových prístupov a kontextuálne relevantných riešení pri interpretácii Pavlovej zvesti, a týmto spôsobom zároveň predstaviť účinné mechanizmy prekonávania jestvujúcich prekážok v rozvoji funkčného a efektívneho židovsko-kresťanského, medzináboženského dialógu. Sú to totiž práve spoločné korene judaizmu a kresťanstva, ktoré vytvárajú predpoklady rozvoja tohto dialógu v modernej spoločnosti, ktorá stojí na základoch multikultúrnej spoločnosti antického grécko-rímskeho sveta, súčasťou ktorého bol aj apoštol Pavol. Výsledkom tohto dialógu má byť schopnosť rozvíjať spoločné kultúrne dedičstvo, a tým viesť celú spoločnosť k uplatňovaniu zásad tolerancie a náboženskej slobody pri zachovaní vlastnej identity náboženského spoločenstva. Sme presvedčení, že k týmto cieľom dokázal prispieť významným spôsobom aj tento výskumný projekt.

prof. Mgr. František Ábel, PhD.
 Department of New Testament
 Evangelical Lutheran Theological Faculty
 Comenius University Bratislava
 Slovakia

www.fevth.uniba.sk

[web](#) · [fb](#) · [ig](#) · [li](#) · [yt](#) · [tw](#)

EVANGELICAL LUTHERAN
 THEOLOGICAL FACULTY
 Comenius University
 Bratislava

Research fellow
 Department of Old and New Testament
 Stellenbosch University
 South Africa